

Bízom benned, szent Úristen

A vízkeresztet követő második hét igéje: „A törvény Mózes által adatott, a kegyelem és az igazság Jézus Krisztus által jelent meg.” (Jn 1, 17) Ahogy ez az ige egymás mellé helyezi a törvény és a kegyelem gondolatait, úgy áll párban a vasárnap graduáléneke (*Ki dolgát mind az Úrra hagyja* – EÉ 331) és a heti ének (*Bízom benned, szent Úristen* – EÉ 437): kegyelemre hagyatkozás és igyekezet a törvény megtartására. A vasárnap témája e szavakkal teremti meg a gondolatok közötti egyensúlyt: *Jézus Krisztusban látható Isten akarata.*

Tagadhatatlan, hogy a *Bízom benned, szent Úristen* enyhén moralizáló stílusban emlékeztet arra, hogy keresztény életünk zsinórmértéke ma is a *Tízparancsolat*. Az eredetileg harminc versszakos ének mára jócskán megrövidült, de így is kiolvasható belőle szerzője szándéka: figyelmeztetni akarja az egyház népét, hogy a törvénszegés kárhozatra visz.

De mi is volt az eredeti harminc versszakban? A bevezetés a mindent tudó Istent szólítja meg, majd hosszasan sorolja a vers az ószövetségi Szentírás sok-sok borzalmát, büntetését, amelyet tisztességes életvitellel szeretnénk elkerülni. Olvashatunk itt Noétól kezdve a kegyetlen Jezábelen keresztül s a félelmetes Goliáton át egészen a borivástól gutautótt Nábálig sokféle isteni büntetésről. Találkozhatunk a sóbálvánnyá vált Lótné nevével és Jeroboámmal, akit a bételi oltár felavatásakor ért büntetés: „száraz kolika (értsd: görcs) karjába löveték”. A komoly üzenet ellenére ma már megmosolyogtató fogalmazású versszakok így sorakoznak egymás után, és érkeznek el a kérésig: „Tsatold lántzra az ördögöt, / tartsd száján a poklos dögöt, / ne próbáljon gyarló embert, / mint szent Jóbot, kinn erőt nem vehetett.”

A versfők megőrizték a szerző nevét: a költemény *Sármelléki Nagy Benedek* alkotása. Nagy Benedek a 17. század elején kőszegi tanítóként heves vitában volt *Pázmány Péterrel*, s írásaikat olvasgatva bizony nem lepődünk meg ezen a kemény stíluson: egymást is olyan jelzőkkel illették, mint itt magát a sátánt.

Az ének dallamáról keveset tudunk. A *Zengedező mennyei kar* című énekeskönyv nótajelzése azt írja, hogy e szöveget a *Hatalmas Isten, könyörgünk* dallamára (RÉ 456) kell énekelni. Dallami összevetéssel kimutatható, hogy az általunk használt, újabb kori változat valószínűleg ebből a régi, 1590-ben már ismert énekből származik. Az igen ritka sorszerkezeten kívül (8 + 8 + 8 + 11) megegyeznek az énekek sorvégi kadenciái is. A dallam alkalmazkodott az időközben megváltozott zenei ízléshez, a barokk dallamossághoz (A, A5; kupolás dallamvonal, egyértelmű irányú dallamvezetés) és az újabb kori ritmikai igényekhez.

BENCE GÁBOR